

Vec C-753/22

Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora

Dátum podania:

12. december 2022

Vnútroštátny súd:

Bundesverwaltungsgericht

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

7. september 2022

Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

QY

Žalovaná a odporkyňa v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Bundesrepublik Deutschland

Predmet konania vo veci samej

Závazný účinok priznania postavenia utečenca členským štátom Európskej únie pre iný členský štát

Predmet a právny základ prejudiciálnej otázky

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ, najmä

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) (ďalej len „smernica 2013/32“)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica 2011/95“)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31) (nariadenie Dublin III) (ďalej len „nariadenie č. 604/2013“)

Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 2012, s. 391) (ďalej len „Charta“)

Prejudiciálna otázka

V prípade, že členský štát nemôže využiť právomoc priznanú článkom 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu vzhľadom na priznanie postavenia utečenca v inom členskom štáte za neprípustnú, pretože životné podmienky v tomto členskom štáte by žiadateľa vystavili vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty, má sa článok 3 ods. 1 druhá veta nariadenia č. 604/2013, článok 4 ods. 1 druhá veta a článok 13 smernice 2011/95, ako aj článok 10 ods. 2 a 3 a článok 33 ods. 1 a 2 písm. a) smernice 2013/32 vykladať v tom zmysle, že toto uskutočnené priznanie postavenia utečenca bráni členskému štátu v tom, aby predloženú žiadosť o medzinárodnú ochranu nezáväzne preskúmal a zaväzuje ho priznať žiadateľovi postavenie utečenca bez skúmania hmotnoprávných podmienok tejto ochrany?

Uvedené predpisy práva Únie

Smernica 2013/32, najmä článok 10 ods. 2 a 3, článok 33 ods. 1, ako aj článok 33 ods. 2 písm. a)

Smernica 2011/95, najmä článok 4 ods. 1 druhá veta a článok 13

Nariadenie (EÚ) č. 604/2013, najmä článok 3 ods. 1 druhá veta

Článok 4 Charty

Uvedené vnútroštátne právne predpisy

Asylgesetz (Nemecký azylový zákon, ďalej len: „AsylG“)

Zákon o pobyte, zárobkovej činnosti a integrácii cudzincov na spolkovom území (zákon o pobyte) (ďalej len: „AufenthG“)

Skutkový stav a konanie

- 1 Žalobkyňa, ktorej Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „spolkový úrad“) priznal nárok na doplnkovú ochranu, žiada o priznanie postavenia utečenca.
- 2 Žalobkyňa, narodená v roku 1999, je štátnou príslušníčkou Sýrie a už v roku 2018 jej bolo v Grécku priznané postavenie utečenca. Do Grécka sa vrátiť nemôže, pretože podľa právoplatného rozhodnutia správneho súdu by jej tam hrozilo vážne riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty.
- 3 Spolkový úrad jej rozhodnutím z 1. októbra 2019 udelil doplnkovú ochranu a zamietol jej žiadosť o priznanie postavenia utečenca.
- 4 Správny súd žalobu zamietol z dôvodu, že nárok nevyplýval zo skutočnosti, že žalobkyni bolo v Grécku priznané postavenie utečenca. Pokiaľ ide o podstatu veci, žiadosť žalobkyne bola nedôvodná, pretože jej v Sýrii nehrozilo žiadne prenasledovanie.
- 5 Na podporu odvolania, ktoré žalobkyňa podala na vnútroštátnom súde, predovšetkým uvádza, že žalovaná je viazaná už vydaným rozhodnutím, ktorým bolo žalobkyni priznané postavenie utečenca.

Odôvodnenie návrhu

- 6 Úspech tohto odvolania závisí od rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) o výklade zmlúv.

- 7 Právne posúdenie napadnutého rozhodnutia spolkového úradu vychádza podľa nemeckého práva z AsylG a AufenthG.
- 8 Podľa vnútroštátneho práva, v zmysle § 3 ods. 4 prvej polovice vety v spojení s ods. 1 AsylG, žalobkyňa nemá nárok na priznanie postavenia utečenca. Vnútroštátny súd však nemôže bez rozhodnutia Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní určiť, či je takéto chápanie uvedenej vnútroštátnej právnej úpravy v súlade s ustanoveniami práva Únie uvedenými v prejudiciálnej otázke.
- 9 Vyššie uvedená prejudiciálna otázka si teda vyžaduje, aby ju Súdny dvor objasnil, pretože nebola zodpovedaná jeho judikatúrou a odpoveď na ňu nie je zrejmá.
- 10 Žalobkyňa nemá podľa vnútroštátneho práva nárok na priznanie postavenia utečenca. Takýto nárok neexistuje s ohľadom na individuálnu situáciu žalobkyne z § 3 ods. 4 prvej polovice vety v spojení s ods. 1 AsylG. V napadnutom rozsudku správneho súdu bolo správne uvedené, že žalobkyňa vycestovala z krajiny bez toho, aby bola prenasledovaná. Skutočné podmienky v Sýrii sa majú posudzovať tak, že v prípade jej – hypotetického – návratu nie je pravdepodobné, že by došlo k prenasledovaniu relevantnému pre priznanie postavenia utečenca.
- 11 Podľa vnútroštátneho práva žalobkyňa nemá právo na uplatnený nárok ani z dôvodu priznania postavenia utečenca v Grécku. Podľa § 60 ods. 1 druhej vety AufenthG uznanie za utečenca udelené určitým štátom vylučuje aj vyhostenie do tohto štátu pre Nemecko. To však nezakladá nárok na opätovné priznanie postavenia utečenca. Rozsiahlejší záväzok spolkového úradu nevyplýva ani z § 3 ods. 3 AsylG, keďže nie sú splnené požiadavky a nemožno uvažovať o zodpovedajúcej aplikácii tohto ustanovenia.
- 12 Vnútroštátny súd sa domnieva, že je potrebné objasniť, či ustanovenia práva Únie uvedené v prejudiciálnej otázke bránia tomu, aby v prípadoch ako je tento, bola žalobkyňou podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu nezáväzne preskúmaná. Takýto záväzný účinok priznania postavenia utečenca členským štátom Európskej únie pre iný členský štát na základe primárneho práva Únie je podľa vnútroštátneho súdu vylúčený. To, či by to mohlo vyplývať zo sekundárneho práva Únie, si však vyžaduje objasnenie Súdneho dvora.

Záväzný účinok v dôsledku primárneho práva Únie

- 13 Podľa článku 78 ods. 1 prvej vety ZFEÚ Únia rozvíja spoločnú politiku v oblasti azylu, doplnkovej a dočasnej ochrany. Na tento účel Európsky parlament a Rada prijímajú opatrenia podľa článku 78 ods. 2 ZFEÚ týkajúce sa spoločného európskeho azylového systému (ďalej len „SEAS“). To okrem iného zahŕňa jednotný štatút azylu platný v celej Únii pre štátnych príslušníkov tretích krajín a jednotný štatút doplnkovej ochrany pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí bez toho, aby získali európsky azyl, potrebujú medzinárodnú ochranu [článok 78 ods. 2 písm. a) a b) ZFEÚ]. Tieto ani iné ustanovenia článku 77 a nasl. ZFEÚ nenasvedčujú tomu, že priznanie postavenia utečenca v jednom členskom štáte

bráni časovo neobmedzenému preskúmaniu žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú v inom členskom štáte. Naopak, doteraz neexistuje vzájomné uznávanie pozitívnych rozhodnutí o azyle. To je aj v súlade s názorom Európskej komisie.

- 14 Súdny dvor tiež z článkov 2 a 3 ZEÚ a článkov 67 a 82 ods. 1 ZFEÚ vyvinul „zásadu vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi“. V súvislosti s priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sa od každého členského štátu vyžaduje, aby vychádzal z toho, že okrem výnimočných okolností všetky ostatné členské štáty dodržia právo Únie a najmä základné práva týmto právom uznané (rozsudky Súdneho dvora z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-18/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 83 a nasl. a z 22. februára 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides [Celistvosť rodiny – už priznaná ochrana], C-483/20, EU:C:2022:103, bod. 28).
- 15 Z toho však nevyplýva žiadna viazanosť na priznanie postavenia utečenca v inom členskom štáte. Vzniku takýchto ďalekosiahlych právnych dôsledkov bráni skutočnosť, že Európska únia doteraz nevytvorila jednotný ochranný štatút v zmysle článku 78 ods. 2 písm. a) a b) ZFEÚ. Vecné preskúmanie náležitostí žiadosti o medzinárodnú ochranu preto zostáva v kompetencii členského štátu, v ktorom bola žiadosť podaná.

Závazný účinok v dôsledku sekundárneho práva Únie

- 16 Sekundárne právo Únie tiež neobsahuje žiadnu úpravu procesného alebo hmotného utečeneckého práva, ktorá by výslovne určovala záväznosť priznania postavenia utečenca členským štátom pre azylové konanie iného členského štátu.
- 17 Súdny dvor sa zatiaľ nevyjadril k otázke, či možno zo všeobecnej zásady práva Únie, že žiadosť žiadateľa o azyl vecne posudzuje len jeden členský štát, ktorý je v súlade s kritériami kapitoly III nariadenia č. 604/2013 určený ako zodpovedný, vyvodit' záväzný účinok rozhodnutí členských štátov o uznaní v konaní o azyle. Táto zásada je vyjadrená v článku 3 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 604/2013.
- 18 Podľa judikatúry Súdneho dvora je táto zásada ústredným princípom nariadenia Dublin III, ktoré je vo všeobecnosti základom GEAS (rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 2019, H. a R., C-582/17 a C-583/17, EU:C:2019:280, bod 78). Preto by sa mohla uplatniť aj v prípadoch, ktoré sa – podobne ako prípad žalobkyne – nemajú posudzovať podľa nariadenia č. 604/2013. V dôsledku toho by sa vecné preskúmanie v jednom členskom štáte mohlo – bez ohľadu na výsledok preskúmania – uplatniť vo všetkých ostatných členských štátoch.
- 19 Znenie článku 4 ods. 1 druhej vety a článku 13 smernice 2011/95 tiež nebráni výkladu, podľa ktorého by uznanie vo všetkých členských štátoch Európskej únie mohlo závisieť len od priznania postavenia utečenca v jednom členskom štáte.
- 20 Okrem toho sa musia zohľadniť požiadavky smernice 2013/32, najmä druhá veta odôvodnenia 43, článok 10 ods. 2 a 3, ako aj článok 33 ods. 1 a 2, písm. a).

- 21 Možnosť, ktorú členským štátom priznáva článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, upustiť od meritórneho rozhodnutia v prípade, že iný členský štát poskytol medzinárodnú ochranu – pre Spolkovú republiku Nemecko upravenú v § 29 ods. 1 bode 2 AsylG – možno chápať ako vyjadrenie zásady jediného meritórneho posúdenia žiadosti o azyl v jedinom členskom štáte Európskej únie.
- 22 V prípade, ako je tento, keď právomoc podľa článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 nemožno uplatniť, pretože inak hrozí porušenie článku 4 Charty, však vzniká otázka, či rozhodnutie o uznaní vydané členským štátom môže mať záväzný účinok pre všetky členské štáty, resp. aké nastanú právne dôsledky.
- 23 V tejto súvislosti vnútroštátny súd považuje za presvedčivé návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Pikamäe (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Pikamäe vo veci *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* [Celistvosť rodiny – už priznaná ochrana], C-483/20, EU:C:2021:780, č. 64), ku ktorým sa Súdny dvor zatiaľ nevyjadril. Podľa tohto názoru musí členský štát zaobchádzať s dotknutým štátnym príslušníkom tretej krajiny ako s osobou, ktorá žiada o medzinárodnú ochranu po prvýkrát, bez ohľadu na ochranu, ktorú mu už poskytol iný členský štát. S cieľom nezbaviť článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 jeho praktickej účinnosti sa predchádzajúce priznanie medzinárodnej ochrany prvým členským štátom nesmie zohľadniť v rámci vecného preskúmania žiadosti.
- 24 Určité náznaky záväznosti priznania postavenia utečenca však môžu vyplývať aj zo skutočnosti, že odmietnutie tohto právneho následku by mohlo viesť k obchádzaniu osobitných pravidiel pre zánik, vylúčenie a odňatie postavenia utečenca podľa článkov 11, 12 a 14 smernice 2011/95. Proti takémuto riziku obchádzania však hovorí skutonosť, že v predmetnom azylovom konaní nejde o zánik alebo odňatie postavenia utečenca priznaného v prvom členskom štáte, ale skôr o to, či žiadateľ o azyl má nárok na ďalšiu ochranu so súvisiacimi právami v druhom členskom štáte popri postavení utečenca, ktoré mu už bolo priznané v prvom členskom štáte.

Doterajšia judikatúra Súdneho dvora

- 25 Vnútroštátny súd je presvedčený, že doterajšiu judikatúru Súdneho dvora nemožno s istotou použiť na zodpovedanie položenej otázky viazanosti, či už v jednom alebo v druhom smere. Uznesenie z 13. novembra 2019, *Hamed a Omar* (C-540/17 a C-541/17, neuvverejnené, EU:C:2019:964) neobsahuje dostatočne jednoznačné závery o spôsobe vedenia nového azylového konania.
- 26 V bode 42 uznesenia Súdny dvor vyslovene uvádza: „Ako vyplýva aj z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, nemecké právo síce poskytuje určitý stupeň ochrany žiadateľa, ktorý sa z dôvodu vážneho nebezpečenstva neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v rozpore s článkom 4 Charty nachádza v členskom štáte, ktorý ho už uznal za utečenca, a teda nemôže byť vrátený do tohto

členského štátu; nestanovuje však uznanie tohto postavenia a požívanie práv s ním spojených v Nemecku bez nového azylového konania.“

- 27 Ak Súdny dvor na jednej strane hovorí o „novom“ azylovom konaní, hovorí v prospech preskúmania, ktorého výsledok je v každom ohľade otvorený. Na druhej strane sa Súdny dvor v ďalšom texte citovaného rozhodnutia zameriava na práva spojené s postavením utečenca, t. j. na právne dôsledky uznania postavenia utečenca. Toto konštatovanie Súdneho dvora možno chápať aj v zmysle záväznosti prvotného uznania utečenca členským štátom pre ostatné členské štáty.

PRACOVNÝ DOKUMENT